

Magdalena Zrałek

"Edukacyjne inspiracje dziecięcego przeżywania, doświadczania i poznawania muzyki", Mirosław Kisiel, Dąbrowa Górnicza 2008 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 1-2 (42-43), 237-238

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Magdalena ZRAŁEK

Recenzja książki: Edukacyjne inspiracje dziecięcego przeżywania, doświadczania i poznawania muzyki. Red. Mirosław Kisiel,

Dąbrowa Górnicza 2008, Wydawnictwo WSB, ss. 267.

Wychowanie estetyczne w życiu dziecka odgrywa szczególną rolę. Jest ono bowiem integracją sztuki, w jaką wprowadzamy dziecko i o której przekazujemy mu wiedzę. Sztuka, jak żaden inny środek wychowawczy towarzyszy człowiekowi przez całe życie, stając się źródłem wciąż nowych doznań, wciąż odnawianej wiedzy o świecie i o sobie samym, potwierdzeniem własnej osobowości w aktach twórczych.

Dzieciom potrzebne są codzienne wrażenia estetyczne, które działają na sferę emocjonalno-zmysłową, przynoszą dobre samopoczucie, biologiczną radość życia, pobudzają do ruchu i zabawy. Oprócz tego trzeba im umożliwić doznawanie przeżyć o głębszej treści, wiążących się z poznawaniem świata sztuki, pobudzających rozwój uczuć społeczno-moralnych. Cenny jest w życiu dziecka humor i żart nie tylko dlatego, że wnosi wesołość, ale również z tego powodu, że służy rozładowywaniu napięć, konfliktów, uczy je spoglądać z dystansu na własne kaprysy, upór, pobudza spostrzegawczość i krytycyzm myślenia.

Muzyka stanowi nieodłączną część otoczenia dziecka, należy więc dzieci uczyć ją rozumieć i cieszyć się jej wartością. Wrażliwość muzyczna nabywana w trakcie muzycznych zabaw, wspomaga ogólny rozwój dziecka. Ponadto muzyka staje się użytecznym sposobem wyrażania uczuć i pomaga w integracji ze środowiskiem.

Żadna aktywność artystyczna nie ma tak społecznego charakteru, jak aktywność muzyczna. Już prosta zabawa muzyczna lub zbiorowa lekcja muzyki – zwłaszcza grupowe nauczanie gry na instrumentach – jest aktem społecznym, w którym sukcesy poszczególnych osób uzależnione są od postawy współuczestników, tak jak i ostateczny sukces jest wypadkową świadomego współdziałania wszystkich. Uczestnicy zbiorowej aktywności muzycznej znajdują się to w roli szeregowych, to w roli przewodzących. Umieją nie tylko bawić się muzyką, ale i prowadzić zabawę czy zbiorowy występ.

Muzyczne zamiłowania i potrzeby wymagają jednak długoletniego rozwijania. Kultura człowieka jest bowiem przede wszystkim rezultatem wychowania, tj. systematycznych, wieloletnich zabiegów.

W pracy zbiorowej przygotowanej pod redakcją naukową Mirosława Kisiele wykazano, jak wieloaspektowe staje się dziecięce przeżywanie i doświadczanie muzyki w odniesieniu do poszczególnych jednostek. Autorzy tekstów poprzez treści teoretyczne, ale także zawarte w książce wyniki badań proponują czytel-

nikowi nauczanie muzyki poprzez wykorzystywanie twórczej aktywności dziecka.

Praca składa się z trzech rozdziałów. Rozdział pierwszy to rozważania na temat aktywności muzycznej dziecka i roli nauczyciela w tym procesie. Autorzy pracy zamieścili tu także rys historyczny, opisujący przeżycie estetyczne jako jedno z zagadnień pedagogiki muzycznej okresu międzywojennego (1918–1939), a także opisali metodę aktywnego słuchania muzyki w praktyce pedagogicznej, motywowanie uczniów do podejmowania aktywności muzycznej oraz zróżnicowane formy kontaktu z muzyką artystyczną w przedszkolu oraz rolę muzyki w edukacji religijnej dziecka. Zaakcentowano znaczącą rolę nauczyciela w procesie wprowadzania dziecka w świat muzyki. Podkreślono znaczenie kompetencji nauczyciela w zakresie emisji głosu jako czynnika stymulującego aktywność muzyczną dziecka, rozpatrzono także preferencje nauczycieli nauczania zintegrowanego w stosunku do muzyki i form jej aktywności. Opisano także aplikacyjny wymiar edukacji estetycznej dziecka, wzbogacając pracę o konspekty zajęć oraz zapis nutowy i teksty utworów wykorzystanych na opisywanych zajęciach.

Rozdział drugi poświęcony został doświadczeniu muzyki przez młodego odbiorcę w środowisku pozaszkolnym, mediach oraz w działaniach terapeutycznych. W tej części pracy uwypuklono rolę środowiska rodzinnego w stymulowaniu aktywności muzycznej dziecka, podkreślono rolę mediów w roli inspiratorów dziecięcej aktywności muzycznej, opisano doświadczenia odtwórcze i twórcze uczestników Dziecięcego Zespołu Folklorystycznego „Słazaczek”. Zwrócono szczególną uwagę na wpływy muzyki na aktywność twórczą dziecka nadpobudliwego w klasie szkolnej, a także na terapeutyczną i kompensacyjną rolę muzyki w pracy z dziećmi upośledzonymi umysłowo.

Rozdział trzeci zawiera wyniki badań i doniesienia naukowe z zakresu kształcenia muzycznego w innych krajach Europy. Czytelnik znajdzie tutaj informacje na temat kreatywnego tworzenia muzyki w realiach szkolnictwa niemieckiego, ukraińskiego folkloru muzycznego jako płaszczyzny rozwoju i wychowania dzieci w wieku przedszkolnym, implikacji muzyczno-estetycznego wychowania dzieci w kontekście myśli pedagogicznej Ukrainy, a także wyniki badań naukowych z Republiki Czeskiej dotyczące kształcenia pedagogów.

Książka pod redakcją naukową Mirosława Kisiela pt. *Edukacyjne inspiracje dziecięcego przeżywania, doświadczenia i poznawania muzyki* adresowana jest do szerokiego kręgu odbiorców: nauczycieli przedszkolnych, nauczycieli kształcenia zintegrowanego, nauczycieli terapeutów, do studentów kierunków pedagogicznych, a także do wszystkich tych, których interesuje tworzenie warunków sprzyjających wieloaspektowemu poznawaniu, przeżywaniu i doświadczeniu muzyki przez dzieci.

Recenzowana praca jest opracowaniem rzetelnym i wartościowym zarówno pod względem edytorskim, jak i graficznym. Na uwagę zasługuje bogaty materiał faktograficzny dokumentujący działania Autorów. Książka ta, dzięki walorom naukowym, jak i wskazówkom do działań praktycznych, spełni z pewnością swoje zadanie i wzbudzi zainteresowanie czytelników.